

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Gelis 01.09.2022
Published /Yayınlanma 31.10.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Arslan, M.S., Özçelik, C., Akar, A. Kolukirik, B. & Çatalkaya, C. A. (2022). Öğretmenlerin paranormal inanışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(88), 2130-2137.

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3288>

Mehmet Serkan ARSLAN
<https://orcid.org/0000-0001-8426-1168>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Cumali ÖZÇELİK
<https://orcid.org/0000-0002-9535-3049>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Ahmet AKAR
<https://orcid.org/0000-0001-8564-8954>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Bekir KOLUKIRIK
<https://orcid.org/0000-0002-5254-9404>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

Cuma Ali ÇATALKAYA
<https://orcid.org/0000-0003-4159-1137>
Milli Eğitim Bakanlığı, Adana / TÜRKİYE

ÖĞRETMENLERİN PARANORMAL İNANIŞLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF TEACHERS' PARANORMAL BELIEFS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Issue/Sayı: 88

Volume/Cilt: 9

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

ÖZET

Batıl inançlar, genellikle modern bilim tarafından reddedilen ancak uzun süredir devam eden popüler inançları veya uygulamaları temsil edebilen nedensellik kavramlarını varsayarak, neden ve sonuç hakkında hatalı bir anlayışı varsayan inançlar veya uygulamalardır. Batıl inanç, basitçe bilimsel bir nedeni olmayan bir inanç anlamına gelir, ancak bu tür inançların arkasında herhangi bir neden olabileceği düşüncesiyle birçok kör inanç tarafından takip edilir. Bu tür batıl inançların çoğu zararsız olabilir, ancak çok azı fiziksel, psikolojik ve ekonomik olarak zararlıdır.

Bu araştırmanın amacı; öğretmenlerin dini paranormal inanışları, klasik paranormal inanışları ve genel paranormal inanışlarının çeşitli (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, kurum türü, mesleki kıdem yılı) değişkenler açısından ilişkilerini incelemektir. Çukurova ilçesinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında görev yapan 110 öğretmenden elde edilen bulgular ile araştırma sonuçlandırılmıştır.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin paranormal inanışlarının; cinsiyet, medeni durum, branş, kurum türü ile anlamlı ilişkide olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin batıl ve paranormal inanışlarının nasıl bir değişiklik ya da gelişim gösterdiği saptanmalı ve bu değişkenlerin öğrenme ve öğretim süreçlerini nasıl etkilediklerine dair daha detaylı araştırmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenler, Paranormal İnanış, Dini Paranormal İnanış, Klasik Paranormal İnanış.

ABSTRACT

Superstitions are beliefs or practices that assume an erroneous understanding of cause and effect, assuming concepts of causality that are often rejected by modern science but can represent long-held popular beliefs or practices. Superstition simply means a belief that has no scientific reason, but is followed by many superstitions with the notion that there may be any reason behind such beliefs. Most such superstitions may be harmless, but few are physically, psychologically, or economically harmful.

The purpose of this research; The aim of this study is to examine the relationships between teachers' religious paranormal beliefs, classical paranormal beliefs, and general paranormal beliefs in terms of various variables (gender, age, marital status, branch, institution type, professional seniority). The research was concluded with the findings obtained from 110 teachers working in the Çukurova district in the 2020-2021 academic year.

According to the results obtained from the research findings, the paranormal beliefs of the teachers; It has been concluded that there is a significant relationship with gender, marital status, branch, and type of institution.

It should be determined how teachers' superstitious and paranormal beliefs change or develop, and more detailed research should be conducted on how these variables affect learning and teaching processes.

Keywords: Teachers, Paranormal Belief, Religious Paranormal Belief, Classical Paranormal Belief.

1. GİRİŞ

İnsan yaşamının başladığı zamandan bugüne kadar insanlar çok farklı inanç biçimlerini benimsemişlerdir. Bu inanç biçimlerinin günümüze kadar gelen biçimleri de vardır zaman içerisinde kaybolanları da. Bu inanma biçimleri açıklanırken inançlarla ilişkilendirmemeye çalışan, farklı olduklarını söyleyen araştırmacılar olsa da genel kanı insanların bu farklı inanma biçimlerini Paranormal inanma şeklinde adlandırmıştır (Arslan, 2010).

Batıl inançlar, genellikle modern bilim tarafından reddedilen ancak uzun süredir devam eden popüler inançları veya uygulamaları temsil edebilen nedensellik kavramlarını varsayarak, neden ve sonuç hakkında hatalı bir anlayışı varsayan inançlar veya uygulamalardır. Batıl inanç, basitçe bilimsel bir nedeni olmayan bir inanç anlamına gelir, ancak bu tür inançların arkasında herhangi bir neden olabileceği düşüncesiyle birçok kör inanç tarafından takip edilir (Tatlıoğlu, 2000). Bu tür batıl inançların çoğu zararsız olabilir ancak çok azı fiziksel, psikolojik ve ekonomik olarak zararlıdır.

Corsini'ye (2002) göre hurafe; tılsım, kehanet, şeytan çıkarma gibi doğüstü ya da büyüsel güçlerin işleyişine dayalı bir inanç ya da uygulama sorgusuz sualsiz kabul edilen herhangi bir bilimsel olmayan inançtır. Batıl inançların geçerliliği, sihir ve büyücülüğün gücüne, ruhlar ve şeytanlar gibi görünmez güçlere olan inanca dayanır (Doğan, 2006).

Batıl inançlar ve bencil arzular, hayattaki nesnel ve öznel olayları kişisel iyiliğin ve kederin önsezileri olarak yorumlayan bir zihin kalıbı örer. Eski günlerde insanlar kontrol edilemeyen olayların arkasındaki bilimin farkında olmadığı için batıl inançlar dünyadaki tüm kültürlerde mevcuttur ve insanlık kadar eskidir. Kültürümüzün bir parçası olarak günümüzde uygulanmakta olan pek çok âdet, geçmişteki batıl inançlardan evrilmiştir. Bugünün hurafelerinin yarının bilimsel gerçekleri olduğu da söylenmektedir

Günümüzde hüküm süren batıl inançların çoğu dinle ilişkilidir. Farklı dinlerin, çoğunlukla din kültürleriyle ilişkili olan farklı batıl inançları vardır. Tobacyk, Nagot ve Miller (1988), geleneksel dini inancın, artan yaştaki grupları arasında paranormal inançların sayısındaki düşüşe ilişkin genel eğilimin önemli bir istisnası olabileceğini düşünmektedir. Ancak Emmons ve Sobal (1981), dini inançta yaşa bağlı önemli bir farklılık olmadığını bulmuşlardır ve diğer araştırmalar aslında yaş arttıkça dindarlık eğiliminde bir artış olduğunu göstermektedir.

Çeşitli araştırma bulguları, batıl ve paranormal inançların öğrenme, problem çözme ve akademik başarı gibi değişkenlerle ilişkili olduğunu da göstermektedir. Kuramsal açıdan, bu değişkenlerin doğasının, birbirleriyle ve diğer değişkenlerle nasıl bir ilişki içinde olduğunun belirlenmesi önem kazanırken, uygulama açısından bakıldığında öğrenme ve öğretme süreçlerini ne yönde etkilediklerinin saptanması ön plana çıkmaktadır. Öğretmenlerin çeşitli değişkenler ile batıl ve paranormal inançlarının araştırıldığı bu çalışma, gelişmekte olan alan yazına katkı sağlamak ve bulgulara bağlı uygulanabilir öneriler sunmak açısından potansiyel bir öneme sahiptir.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dini paranormal inançları ile klasik paranormal inançları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Öğretmenlerin yaşlarına göre dini paranormal inançları ile klasik paranormal inançları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğretmenlerin medeni durumlarına göre dini paranormal inançları ile klasik paranormal inançları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğretmenlerin branş gruplarına göre dini paranormal inançları ile klasik paranormal inançları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Öğretmenlerin kurum türüne göre dini paranormal inançları ile klasik paranormal inançları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Öğretmenlerin mesleki kıdem yılına göre dini paranormal inançları ile klasik paranormal inançları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Adana ili Çukurova ilçesinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında her kademedeki 103 okul ve bu okullarda görev yapan 4105 öğretmen bulunmaktadır. Araştırmanın evreni Çukurova ilçesi

öğretmenleri oluşturmaktadır, araştırma örneklemini ise bu kurumlarda görev yapan araştırmaya tesadüfi katılan 110 öğretmenden oluşmaktadır.

Katılımcılar hakkında bilgi edinmek için cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, kurum türü ve mesleki kıdem yılından oluşan 6 soruluk bilgi toplama formu kullanılmıştır.

Dini batıl inançlar ve klasik batıl inançlar karşılaştırması için Arslan (2010) tarafından hazırlanan Paranormal İnançlar Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 27 sorudan oluşan katılımcının ifadeler hakkındaki görüşlerini ölçen kapalı uçlu psikometrik 5'li likert (1=kesinlikle katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=yarı yarıya katılıyorum, 4=katılıyorum, 5=tamamen katılıyorum) anketidir. Ölçeğin kendi içinde dini paranormal inanç ile klasik paranormal inanç boyutları arasında yüksek düzeyde anlamlı, pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < .001$; $r = .354$).

Elektronik formlar üzerinden katılımcılar davet edilmiş ve 127 form doldurulduğu görülmüştür. Eksik ve hatalı verilerden kaynaklı 17 anket değerlendirilmeye alınmamıştır.

Elde edilen bulguların analizleri için SPSS 28.0 programı kullanılmıştır. Analiz yapılırken frekans testi, t-testi, Anova testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo.1: Öğretmenlerin Cinsiyeti

Cinsiyet	N	$\bar{x}$
Kadın	68	61,8
Erkek	42	38,2

Tablo 1'de araştırma örneklemini 61'i (%61,8) kadın, 42'si (%38,2) erkek öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo.2: Öğretmenlerin Yaşı

Yaş	N	$\bar{x}$
20-25	36	32,72
26-30	43	39,09
31-40	27	24,54
41+	4	3,63

Tablo 2'de araştırmaya katılan öğretmenlerin 43'ünün 26-30 yaş aralığında, 36'sının 20-25 yaş aralığında, 27'sinin 31-40 yaş aralığında ve 4'ünün 41 yaş ve üzeri olduğu görülmüştür.

Tablo.3: Öğretmenlerin Medeni Durumu

Medeni Durum	N	$\bar{x}$
Evli	51	46,36
Bekar	59	53,64

Tablo 3'te araştırma örnekleminin 59'u (%53,64) bekar, 51'i (%46,36) ise evli öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo.4: Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurum Türü

Çalıştığı Kurum	N	$\bar{x}$
İlköğretim 1. Kademe	31	28,2
İlköğretim 2. Kademe	20	18,2
Meslek Lisesi	23	20,9
Anadolu Lisesi	16	14,5
Genel Lise	20	18,2
Toplam	110	100,0

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin 31'i (%28,2) ilköğretim 1. Kademe, 23'ü (%20,9) Meslek Lisesi, 20'si (%18,2) ilköğretim 2. Kademe ve Genel Lisede, 16'sı (%14,5) Anadolu Lisesinde çalıştığı belirlenmiştir.

Tablo.5: Öğretmenlerin Branşları

Branş	N	$\bar{x}$
Fen Bilimleri	19	17,3
Sosyal Bilimler	21	19,1
Spor Bilimleri	5	4,5
Güzel Sanatlar	10	9,1
Meslek Dersleri	19	17,3
Sınıf Öğretmenliği	36	32,7
Toplam	110	100,0

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin 36'sı (%32,7) sınıf öğretmenliği, 21'i (%19,1) sosyal bilimler, 19'u (%17,3) fen bilimleri, 19'u (%17,3) meslek dersleri, 10'u (%9,1) güzel sanatlar, 5'i (%4,5) spor bilimleri branşlarında olduğu belirlenmiştir.

Tablo.6: Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Yılı

Kıdem Yılı	N	$\bar{x}$
1-5 Yıl	54	49
6-10 Yıl	35	31,81
11-20 Yıl	19	17,27
21+	2	1,81
Toplam	110	100

Tablo 6'ya göre mesleki kıdem yılı 1-5 yıl arası olan 54 (%49), 6-10 yıl arası olan 35 (31,81), 11-20 yıl olan (%17,27) ve 21 yıl ve üzeri mesleki kıdem yılı olan 2 (%1,81) öğretmen olduğu görülmüştür.

Tablo.7: Öğretmenlerin Paranormal İnançlarının Cinsiyete Göre Çözümlemesi

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
Dini Paranormal İnanış	Kadın	68	40,04	12,344	108	1,903	0,006*
	Erkek	42	36,69	10,447			
Klasik Paranormal İnanış	Kadın	68	24,97	8,855	108	3,424	0,001*
	Erkek	42	19,60	6,356			
Paranormal İnanış	Kadın	68	65,15	19,617	108	2,728	,007*
	Erkek	42	55,52	14,898			

Tablo 7'den anlaşıldığı gibi, öğretmenlerin paranormal inançlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Kadın öğretmenlerin ($\bar{x}=65,15$) erkek öğretmenlere göre ($\bar{x}=55,52$) iş doyum düzeyleri istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) daha yüksektir. Dini paranormal inançlara göre kadın öğretmenlerin inanışları ($\bar{x}=40,04$) erkek öğretmenlere göre ($\bar{x}=36,69$) istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) daha yüksektir ($p<0,05$). Klasik paranormal inanışta kadın öğretmenler ($\bar{x}=24,97$) erkek öğretmenlere göre ($\bar{x}=19,60$) istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) daha yüksektir.

Tablo.8: Öğretmenlerin Paranormal İnanışlarının Yaşa Göre Çözümlemesi

	Yaş	N	$\bar{x}$	SS
Dini Paranormal İnanış	20-25	36	36,47	13,950
	26-30	43	39,23	10,715
	31-40	27	40,52	9,909
	41+	4	32,00	13,441
Klasik Paranormal İnanış	20-25	36	23,64	10,889
	26-30	43	23,35	6,708
	31-40	27	21,78	7,250
	41+	4	19,50	6,952
Paranormal İnanış	20-25	36	60,17	23,295
	26-30	43	62,65	15,778
	31-40	27	62,44	14,836
	41+	4	54,00	24,125

Tablo 8'de görüldüğü gibi dini paranormal inanış açısından grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında 31-40 yaş aralığında görev yapan öğretmenlerin dini paranormal inanışlarının ($\bar{x}=40,52$) diğer yaş grubu öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla 26- 30 yaş aralığında görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=39,23$), 20- 25 yaş aralığında görev yapanlar ($\bar{x}=36,47$), 41+ yaş aralığında görev yapanlar ($\bar{x}=32,00$) olarak dini paranormal inanışlar düzeyleri sıralanmıştır.

Klasik paranormal inanış açısından öğretmen yaş gruplarının aritmetik ortalamaları dikkate alındığında 20-25 yaş aralığında görev yapan öğretmenlerin klasik paranormal inanışları ($\bar{x}=23,64$), diğer yaş grubundaki öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla 26-30 yaş aralığında görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=21,78$), 31- 40 yaş aralığında görev yapanlar ($\bar{x}=21,78$), 41+ yaş aralığında görev yapanlar ($\bar{x}=19,50$) olarak klasik paranormal inanışları sıralanabilir.

Paranormal inanış toplam puana göre öğretmenlerin yaş gruplarının aritmetik ortalamaları dikkate alındığında 26-30 yaş aralığında görev yapan öğretmenlerin paranormal inanışları ($\bar{x}=62,65$), diğer yaş grubundaki öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla 31-40 yaş aralığında görev yapan öğretmenler ($\bar{x}=62,44$), 20- 25 yaş aralığında çalışanlar ($\bar{x}=60,17$), 41+ yaş aralığında çalışanlar($\bar{x}=54,00$) olarak sıralanmaktadır.

Öğretmenlerin yaş aralığına göre paranormal inanış toplam puanı arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için yapılan Anova sonuçları Tablo 9'da verilmiştir:

Tablo.9: Öğretmenlerin Yaş Aralığına Göre Paranormal İnanışlarının Anova Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Açıklama
Dini Paranormal İnanış	Gruplar İçi	448,576	3	149,525	1,076	,362	p>0.05 Fark anlamsız
	Gruplar Arası	14727,387	106	138,938			
Klasik Paranormal İnanış	Gruplar İçi	108,524	3	36,175	,508	,678	p>0.05 Fark anlamsız
	Gruplar Arası	7551,740	106	71,243			
Paranormal İnanış	Gruplar İçi	369,984	3	123,328	,354	,786	p>0.05 Fark anlamsız
	Gruplar Arası	36917,434	106	348,278			

Tablo 9'dan anlaşıldığı gibi, öğretmenlerin dini ve klasik paranormal inanış genel düzeyleri öğretmenlerin yaş aralıkları değişkeninde istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p>0.05$) farklılaşmamaktadır. Öğretmenlerin buldukları yaş aralıkları paranormal inanış düzeylerini etkilememektedir.

Tablo.10: Öğretmenlerin Paranormal İnanışlarının Medeni Durumuna Göre Çözümlemesi

	Medeni Durum	N	$\bar{x}$	SS	Sd	T	P
Dini Paranormal İnanış	Evli	51	36,88	12,534	108	-1,242	,002*
	Bekar	59	39,68	11,069			
Klasik Paranormal İnanış	Evli	51	20,39	6,969	108	-3,048	,003*
	Bekar	59	25,10	8,930			
Paranormal İnanış	Evli	51	57,71	18,000	108	-2,014	,047*
	Bekar	59	64,73	18,447			

Tablo 10'dan anlaşıldığı gibi öğretmenlerin paranormal inanışlarının medeni duruma göre anlamlı farklılığı bulunmaktadır. Bekar öğretmenlerin ($\bar{x}=64,73$) evli öğretmenlere göre ($\bar{x}=57,71$) paranormal inanışları istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) daha yüksektir. Dini paranormal inanışları bekar öğretmenlerin ($\bar{x}=39,68$) evli öğretmenlere göre ($\bar{x}=36,88$) istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) daha yüksektir. Klasik paranormal inanışları bekar öğretmenlerin ($\bar{x}=25,10$) evli öğretmenlere göre ($\bar{x}=20,39$) istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) daha yüksektir.

Tablo.11: Öğretmenlerin Paranormal İnanışlarının Branşa Göre Çözümlemesi

		N	$\bar{x}$	SS
Dini Paranormal İnanış	FEN BİLİMLERİ	19	33,05	12,673
	SOSYAL BİLİMLER	21	32,19	15,403
	SPOR BİLİMLERİ	5	30,00	13,730
	GUZEL SANATLAR	10	41,90	8,800
	MESLEK DERSLERİ	19	38,84	12,606
	SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	36	40,44	10,724
Klasik Paranormal İnanış	FEN BİLİMLERİ	19	22,26	9,128
	SOSYAL BİLİMLER	21	21,24	12,292
	SPOR BİLİMLERİ	5	31,20	7,396
	GUZEL SANATLAR	10	24,70	5,736
	MESLEK DERSLERİ	19	24,53	8,058
	SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	36	23,03	7,557
Paranormal İnanış	FEN BİLİMLERİ	19	52,53	16,338
	SOSYAL BİLİMLER	21	51,05	21,299
	SPOR BİLİMLERİ	5	61,20	18,404
	GUZEL SANATLAR	10	67,00	12,763
	MESLEK DERSLERİ	19	59,05	17,853
	SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	36	63,81	15,646

Öğretmenlerin branşlarına göre paranormal inanışlarının toplam puanı arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için yapılan Anova sonuçları Tablo 12'de verilmiştir:

Tablo.12: Öğretmenlerin Branşlarına Göre Paranormal İnanışları Anova Sonuçları

	VARYANS KAYNAĞI	KARELER TOPLAMI	Sd	KARELER ORTALAMASI	F	P	AÇIKLAMA
Dini Paranormal İnanış	Gruplar İçi	2631,115	5	526,223	1,765	,126	p>0,05 Fark anlamsız
	Gruplar Arası	31003,075	104	298,106			
Klasik Paranormal İnanış	Gruplar İçi	1172,088	5	234,418	2,972	,015	p < 0,05 Fark anlamlı
	Gruplar Arası	8204,103	104	78,886			
Paranormal İnanış	Gruplar İçi	369,984	3	123,328	,354	,786	p>0,05 Fark anlamsız
	Gruplar Arası	36917,434	106	348,278			

Tablo 12'ye göre öğretmenlerin klasik paranormal inanışları öğretmenlerin branşlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) farklılaşmaktadır. Klasik paranormal inanışlarına göre yapılan değerlendirmelerde spor bilimleri branşında yer alan öğretmenlerin klasik paranormal inanış düzeylerinin diğer tüm branşlarda görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu, sosyal bilimleri

branşında yer alan öğretmenlerin ise en düşük klasik paranormal inanışları sahip oldukları görülmüştür. Spor bilimleri branşından sonra en yüksek klasik paranormal inanışları sahip olan öğretmenler güzel sanatlar öğretmenliği branşında yer almaktadırlar. Buna göre spor bilimleri ve güzel sanatlar öğretmenliği branşında görev yapan öğretmenlerin diğer branşlarda görev yapan öğretmenlere göre klasik paranormal inanışlarının yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 12'ye göre öğretmenlerin dini paranormal inanışları ile genel paranormal inanışlarının öğretmenlerin branşlarına göre anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$). Genel paranormal inanışa göre öğretmenlerin grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında güzel sanatlar öğretmenlerinin genel paranormal inanışları ($\bar{x}=67,00$), diğer kurumlarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra spor bilimleri öğretmenleri genel paranormal inanışları ($\bar{x}=61,20$), en son olarak da sosyal bilimler öğretmenleri ($\bar{x}=51,05$) genel paranormal inanışları gelmektedir.

Tablo.13: Öğretmenlerin Paranormal İnanışlarının Kurum Türüne Göre Çözümlemesi

		N	$\bar{x}$	SS
Dini Paranormal İnanış	İlköğretim Birinci Kademe	31	42,32	10,818
	İlköğretim İkinci Kademe	20	37,00	12,674
	Meslek Lisesi	23	33,74	12,910
	Anadolu Lisesi	16	37,38	10,039
	Genel Lise	20	38,40	11,482
Klasik Paranormal İnanış	İlköğretim Birinci Kademe	31	23,94	7,211
	İlköğretim İkinci Kademe	20	22,20	9,146
	Meslek Lisesi	23	20,83	8,664
	Anadolu Lisesi	16	23,06	9,059
	Genel Lise	20	23,30	8,688
Paranormal İnanış	İlköğretim Birinci Kademe	31	66,65	15,810
	İlköğretim İkinci Kademe	20	59,95	21,117
	Meslek Lisesi	23	58,35	20,239
	Anadolu Lisesi	16	59,38	17,130
	Genel Lise	20	61,60	17,736

Öğretmenlerin çalıştığı kurum türüne göre paranormal toplam puanı arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için yapılan Anova sonuçları Tablo 14'te verilmiştir:

Tablo.14: Öğretmenlerin Çalıştığı Kurum Türüne Göre İş Doyumlarının Anova Sonuçları

	VARYANS KAYNAĞI	KARELER TOPLAMI	Sd	KARELER ORTALAMASI	F	P	AÇIKLAMA
Dini Paranormal İnanış	Gruplar içi	930,205	4	232,551	1,714	,005	p<0,05 Fark anlamlı
	Gruplar arası	14245,759	105	135,674			
Klasik Paranormal İnanış	Gruplar içi	194,751	4	48,688	,685	,021	p<0,05 Fark anlamlı
	Gruplar arası	7465,513	105	71,100			
Paranormal İnanış	Gruplar içi	1925,604	4	481,401	1,429	,043	p<0,05 Fark anlamlı
	Gruplar arası	35361,814	105	336,779			

Tablo 14'te görüldüğü üzere, öğretmenlerin dini paranormal inanış, klasik paranormal inanış ve genel paranormal inanış puanlarına göre öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne değişkeni istatistiksel açıdan anlamlı seviyede ($p<0,05$) farklılaşmaktadır. Tablo 14'te görüldüğü gibi dini paranormal inanışlara göre grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında ilköğretim 1. Kademe görev yapan öğretmenlerin dini paranormal inanışlarının ($\bar{x}=42,32$), diğer kurumlarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla genel lisede çalışan öğretmenlerin dini paranormal inanışlarının ($\bar{x}=38,40$), Anadolu lisesinde çalışanlar ($\bar{x}=37,74$), ilköğretim 2. Kademe çalışanlar ($\bar{x}=37,00$) son olarak Meslek lisesinde çalışanlar ($\bar{x}=33,38$) olarak sıralandığı bulunmuştur.

Klasik paranormal inanışlara göre öğretmenlerin aritmetik ortalamaları dikkate alındığında ilköğretim 1. Kademe görev yapan öğretmenlerin klasik paranormal inanışları ($\bar{x}=23,94$) diğer kurumlarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla meslek lisesinde çalışan öğretmenlerin klasik paranormal inanışları ($\bar{x}=23,83$), Anadolu lisesinde çalışanlar ($\bar{x}=23,30$), ilköğretim 2. Kademe çalışanlar ($\bar{x}=22,20$) son olarak Meslek lisesinde çalışanlar ($\bar{x}=20,06$) olarak sıralandığı bulunmuştur.

Paranormal inanış toplam puanına göre öğretmenlerin iş doyumları açısından grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında ilköğretim 1. Kademe görev yapan öğretmenlerin paranormal inanışları ($\bar{x}=66,65$), diğer kurumlarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla genel lisede çalışan öğretmenlerin paranormal inanışlarının ($\bar{x}=61,60$), Anadolu lisesinde çalışanlar ($\bar{x}=59,35$), ilköğretim 2. Kademe çalışanlar ($\bar{x}=59,95$), son olarak Meslek lisesinde çalışanlar ($\bar{x}=58,38$) olarak sıralandığı bulunmuştur.

Tablo.15: Öğretmenlerin Paranormal İnanışlarının Mesleki Kıdem Yılına Göre Çözümlemesi

		N	$\bar{x}$	SS
Dini Paranormal İnanış	1-5 Yıl	54	36,41	13,293
	6-10 Yıl	35	37,51	12,624
	11-20 Yıl	19	37,74	12,692
	21+	2	35,50	2,121
Klasik Paranormal İnanış	1-5 Yıl	54	25,33	10,870
	6-10 Yıl	35	24,37	7,146
	11-20 Yıl	19	23,79	8,483
	21+	2	27,00	5,657
Paranormal İnanış	1-5 Yıl	54	59,78	19,470
	6-10 Yıl	35	61,97	15,394
	11-20 Yıl	19	60,26	17,259
	21+	2	62,50	3,536

Tablo 15'te görüldüğü gibi öğretmenlerin paranormal inanışları açısından grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında 21 ve üzeri yıl mesleki deneyimi olan öğretmenlerin paranormal inanışlarının ($\bar{x}=62,50$) yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla 6- 10 yıl mesleki deneyimi olan öğretmenlerin paranormal inanışlarının ($\bar{x}=61,97$), 11-20 yıl mesleki deneyimi olan öğretmenlerin ($\bar{x}=60,26$), 1-5 yıl mesleki deneyimi olan öğretmenlerin ($\bar{x}=59,78$) olarak sıralandığı bulunmuştur.

Öğretmenlerin mesleki kıdem yılının dini ve klasik paranormal inanışları arasında anlamlı bir ilişkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Öğretmenlerin paranormal inanışlarının çeşitli değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

- 1) Öğretmenlerin paranormal inanışlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dini paranormal inanış, klasik paranormal inanış ve paranormal inanış toplam puanlarına göre yapılan değerlendirmelerde kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.
- 2) Öğretmenlerin paranormal inanışlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Anlamlı bir farklılık görülmemesine grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında 26- 30 yaş aralığında görev yapan öğretmenlerin klasik paranormal inanışlarının ($\bar{x}=62,65$), diğer kurumlarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonra sırasıyla 31- 40 yaş aralığında görev yapan öğretmenlerin klasik paranormal inanışlarının ($\bar{x}=62,44$), 20- 25 yaş aralığında çalışanlar ($\bar{x}=60,17$) ve son olarak en düşük klasik paranormal inanışın 41+ yaş aralığında çalışanlar ($\bar{x}=54,00$) olarak bulunmuştur. 26-30 yaş aralığında yer alan öğretmenlerinin diğer yaş aralıklarında yer alan öğretmenlere göre daha yüksek paranormal inanışa sahip olduklarını söylemek mümkündür.
- 3) Öğretmenlerin paranormal inanışlarının medeni durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dini paranormal inanış, klasik paranormal inanış ve paranormal inanış toplam puanlarına göre yapılan değerlendirmelerde evli öğretmenlerin, bekâr öğretmenlere göre paranormal inanışlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.
- 4) Öğretmenlerin paranormal inanışlarının öğretmenlerin çalıştıkları kurum türüne göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. İlköğretim birinci kademe görev yapan öğretmenlerinin Dini paranormal inanış, klasik paranormal inanış ve paranormal inanış toplam puanları diğer kurumlarda çalışan öğretmenlere göre daha yüksektir. Dini paranormal inanış, klasik paranormal inanış ve paranormal inanış toplam puanlarına göre Meslek Lisesi en düşük puana sahip olduğu görülmüştür. İlköğretim birinci kademe ki öğretmenlerinin diğer kurumlarda görev yapan öğretmenlere göre paranormal inanışlarının daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür.
- 5) Öğretmenlerin paranormal inanışları ile branşları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Klasik paranormal inanışlarına göre yapılan değerlendirmelerde spor bilimleri branşında yer alan öğretmenlerin diğer tüm branşlarda görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu, sosyal bilimler branşında yer alan öğretmenlerin ise en düşük paranormal inanış puanına sahip oldukları görülmüştür. Spor bilimleri branşından sonra en yüksek paranormal inanışa sahip olan öğretmenler güzel sanatlar öğretmenliği branşında yer almaktadırlar. Buna göre spor bilimleri ve güzel sanatlar öğretmenliği branşında görev yapan öğretmenlerin diğer branşlarda görev yapan öğretmenlere göre paranormal inanışlarının daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

6) Öğretmenlerin paranormal inanışlarının mesleki deneyim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin paranormal inanışları açısından grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında 21 yıl ve üzeri mesleki deneyimi olan öğretmenlerin yüksek paranormal inanışa sahip oldukları görülmüştür. Mesleki deneyim süresi 21 yıl ve üzeri olan öğretmenler en fazla paranormal inanışa sahip olmalarına rağmen örnekleme yer alan oranının azlığı dikkat çekmektedir.

5. ÖNERİLER

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, eğitim fakültesi öğrencilerinin eğitimleri süresince batıl ve paranormal inanışlarının nasıl bir değişiklik ya da gelişim gösterdiği saptanmalı ve bu değişkenlerin öğrenme ve öğretim süreçlerini nasıl etkilediklerine dair daha detaylı araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Arslan, M. (2010). Paranormal İnanç Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 23-40.
- Corsini, R.J. (2002). *Dictionary of psychology*. Philadelphia, PA: Brunner/Mazel.
- Doğan M. (2006). *Halk Arasında Batıl Olarak Nitelendirilen Ve Kutsal Mekanlarda Uygulanan İnanç Ve Davranışların Sosyal Politik Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Emmons, C.F. & Sobal, J. (1981). Paranormal beliefs: Testing the marginality hypothesis. *Sociological Focus*, 14(1), 49-56.
- Tatlıoğlu D. (2000). Türkmen İrımıları (Halk İnançları). *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 4(1), 1-15.
- Tobacyk, J.J., Nagot, E. & Miller, M. (1988). Paranormal beliefs and locus of control: A multidimensional examination. *Journal of personality assessment*, 52(2), 241-246.